

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет права та міжнародних відносин

НАУКОВІ РОЗВІДКИ З АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ПУБЛІЧНОГО ТА ПРИВАТНОГО ПРАВА

Матеріали

III Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Київ, 24 квітня 2020 року)

Київ 2020

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин

**НАУКОВІ РОЗВІДКИ З АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ
ПУБЛІЧНОГО ТА ПРИВАТНОГО ПРАВА**

Матеріали

III Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Київ, 24 квітня 2020 року)

Київ 2020

УДК 340.1

Наукові розвідки з актуальних проблем публічного приватного права: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 24 квітня 2020 року) – Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. – 300 с.

У матеріалах III Всеукраїнської науково-практичної конференції висвітлено широкий спектр питань, пов'язаних із актуальними проблемами теорії і практики публічного та приватного права. На основі аналізу вітчизняного та міжнародно досвіду розглянуто шляхи вирішення завдань сьогодення у згаданих галузях надано обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства.

Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції адресовані вченим, практикам, адвокатам, нотаріусам, аспірантам (ад'юнктам), слухачам магістратури, студентам вищих навчальних закладів, а також усім, хто цікавиться проблемами теорії та практики публічного та приватного права

Матеріали подано в авторській редакції. Редакційна колегія не завжди поділяє висловлені позиції та не несе відповідальності за їх зміст

УДК 340.1

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020

4. Конституційна реформа в Україні: у пошуках політичного балансу/ ШПА при НАУКМА, УНЦПД; За заг. ред. С. В. Балана, С. Г. Конончук. — К.: Лікей, 2011. — 44 с.
5. Рішення Конституційного Суду України № 8-рп/98 від 9 червня 1998 року (справа щодо внесення змін до Конституції України) // Офіційний вісник України. — 1998. — № 23. — Ст. 118.

Сергієнко Н. А., старший викладач кафедри публічного та приватного права факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка, к.юн., адвокат

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Згідно з приписами постанови Кабінету Міністрів України «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 11.03.2020 року № 211 з відповідними змінами), установлено з 12 березня 2020 р. до 24 квітня 2020 р. на усій території України карантин. У зв'язку з наведеним, господарська діяльність значної кількості суб'єктів господарювання зазнала чималих змін, а в деяких випадках — призупинилась. Як видається, значні втрати несе туристичний бізнес, адже транспортне сполучення між державами наразі є обмеженим, а користування окремими видами транспорту (наприклад авіаційним) — припиненим; обмежувальні заходи, пов'язані з епідемією коронавірусу введені в багатьох державах (серед них і обмеження перебування в громадських місцях, тимчасове припинення приймання відвідувачів музеями тощо). Відтак, громадяни, які придбали туристичні продукти, ставлять питання перед туроператорами / турагентами про розірвання відповідних договорів зокрема і в тому випадку, якщо виїзд за кордон передбачався через 1-2 місяці (часто люди погоджуються на трагу певної частини оплачених коштів

міючи, що певні послуги – наприклад, консультативні їм вже надали).
на даний час мають місце випадки, коли туроператорами / турагентами
користуються дуже цікаві формулювання на обґрунтування причини, чому
не бажають розривати відповідні договори з клієнтами, зокрема і тоді,
вїїзд за кордон передбачався через 1-2 місяці – форс-мажор! В даних
не ставить завдання аналізувати підстави розірвання договорів на
єстичне обслуговування до початку туристичної подорожі. Враховуючи
г тез доповіді доцільно розглянути наступну типову ситуацію сьогодення:
нт ще в грудні 2019 року придбав туристичний продукт – мав їхати
очивати в червні 2020 року в Іспанію, за що оплатив кошти; в квітні 2020
рнувся до туроператора з проханням розірвати відповідний договір, адже
е на даний час в Іспанії також епідемія коронавірусу. Туроператор
мовляється від розірвання договору, наводячи єдину підставу – форс-мажор!
а видається таке твердження дещо комічне, враховуючи поняття форс-
мажору, а також те, що «на майбутнє форс-мажору бути не може». Розгляньмо
квормі питання детальніше.

Відповідно до ст. 14-1 Закону України «Про торгово-промислові палати в
Україні», торгово-промислова палата України та уповноважені нею регіональні
торгово-промислові палати засвідчують форс-мажорні обставини (обставини
переморної сили) та видають сертифікат про такі обставини протягом семи
днів з дня звернення суб'єкта господарської діяльності за собівартістю. Форс-
мажорними обставинами (обставинами непереборної сили) є надзвичайні та
непередбачені обставини, що об'єктивно унеможливають виконання
зобов'язань, передбачених умовами договору (контракту, угоди тощо),
встановлених законодавчими та іншими нормативними актами, а саме: ...
введення ... карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України...». З
веденого і слідує, що: говорити про форс-мажор обґрунтовано можна лише
що така обставина підтверджена відповідним сертифікатом торгово-
промислової палати; стверджувати про форс-мажорні обставини на майбутнє
неможливо, адже неможливо встановити те, що ще не настало й невідомо чи

взагалі настане. В цьому контексті показовою є позиція Верховного Суду складі Касаційного адміністративного суду, наведена у постанові від 01.10.20 у справі №805/385/17-а: «Якщо сертифікат про форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили) виданий щодо обставин, які на момент його видачі тривають та період дії яких встановити неможливо, Заявник, після закінчення дії таких обставин, має право звернутися до ТП України/регіональної ТПП для засвідчення форс-мажорних обставин подальший період з дня, наступного за датою видачі сертифікату до дня закінчення» [1].

Ще один аспект в ракурсі досліджуваної теми – це примусове виконання зобов'язань в умовах карантину. Введення карантину не є підставою для невиконання судового рішення / рішення іншого органу (посадової особи боржником. Проте, в умовах обмежень, пов'язаних з карантинном, боржник може не мати можливості (фізичної, матеріальної тощо) по виконанню такого рішення. Крім того, приписи ст. 34 Закону України «Про виконання провадження» передбачають вичерпний перелік підстав зупинення виконання провадження, серед яких – надзвичайні обставини, через які неможливо даний час виконати рішення, не визначені. Як видається, за таких умов доцільно було б звертатися до суду для вирішення питання про відстрочення або розстрочення виконання судового рішення, зміни способу та порядку виконання судового рішення (ст. ст. 435 ЦПК України, 331 ГПК України). Проте, в наведених приписах йдеться про можливість відстрочення або розстрочення виконання, зміни способу та порядку виконання саме судового рішення. За заявою стягувача виконавець може відстрочити або розстрочити виконання рішення (крім судового рішення), за наявності обставин передбачених ч. 1 ст. 33 Закону України «Про виконання провадження», про які виносить відповідну постанову. Зауважимо, що тут мова йде про наявність відповідної заяви стягувача. Відповідно, що ж робити боржнику, який не може виконати рішення несудового юрисдикційного органу / посадової особи (наприклад, виконавчого напису нотаріуса), за відсутності заяви стягувача

пання відкриті. Заслуговує уваги і те, що на період розгляду судом заяви про строчення і розстрочення виконання, зміну чи встановлення способу і строчку виконання судового рішення виконавче провадження не зупиняється такої підстави в приписах ст. 34 Закону України «Про виконавче провадження»), хоча з врахуванням фактичних строків розгляду справ у рішеннях судів, це було б доцільно.

В якості висновків варто зауважити наступне. Внаслідок епідемії коронавірусу у складних життєвих обставинах опинились всі – і суб'єкти господарювання і пересічні громадяни. Тож варто враховувати не лише суцільний суб'єктивний інтерес, а і інтереси контрагента – не наживатись на біді, виправдовуватись відверто «фейковими» причинами своїх дійнь. Доцільним є внесення змін в законодавство: 1) щодо надання права виконавцю строчити або розстрочити виконання рішення (крім судового рішення), за обставин, передбачених ч. 1 ст. 33 Закону України «Про виконавче провадження», в тому числі, і за заявою боржника; 2) зупинення виконавчого провадження у зв'язку зі зверненням до суду для вирішення питання про строчення і розстрочення виконання, зміну чи встановлення способу і строчку виконання судового рішення.

Список використаних джерел:

Постанова Верховного Суду у складі Касаційного адміністративного суду від 01.10.2019 у справі № 805/385/17-а. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/84746581> (дата звернення: 04.2020).